

Lövith Berta Gyermekével

A kép a húgom születésének évében készült. Itt van a kicsi húgom a képen, anyám tartja, és mellettük állok én. Az van a kép hátára írva, hogy ?La familia Lövith?. Mexikó külvárosában laktunk már, a ház égetetlen téglából volt csinálva. Apám megbetegedett, és ezt teljes anyagi leromlás követte. Már nem bírta a munkát, s 1932-ben kiköltöztünk a fővárosból a külvároson túl. Villamossal mentem, és úgy emlékszem, hogy még vagy 25-30 percet kellett menni gyalog a villamosmegállótól, míg hazaértünk, mert ott kinn nem is volt megálló. Később aztán egyedül utaztam. Kanalizálás nem volt, árkokban folyt a víz, úgy, mint falun, ahogy szokott. Ahogy leszálltam, az út elején egy sátorban árultak disznózsírt meg tortillát. Utána nagy üresség következett: kertek, mező és utána egy-két szerény ház. Baloldalt láttam két jobb házat több vegetációval, valami spanyol család lakhatott ott. Mellettünk már szegény mexikói indián agyagházak voltak. Ott béreltünk egy házat. Egy indián kiadta nekünk bérbe az ő téglaházát, ő mellettünk egy vályogházban lakott. Sok munkát ő végzett nekünk. Akkor már volt udvarunk is, mintha falun lettünk volna. Zárható ajtónk, kapunk volt, de bárki átugorhatott a kerítésen. Ideköltöztünk, mert olcsóbb volt itt lakni, mint a városban, és itt a levegő is jobb volt. Volt egy konyhánk is, de oda nem a házból, hanem kívülről kellett bejárni. Volt egy indián nő a szomszédban, aki mindig jött segíteni, pénzért. Egy alkalommal jött megnézni, hogy van a húgom, mert még nagyon picike volt. Anyámék pihentek bent a szobában, és egyszer csak borzasztó zaj keletkezett. Az történt, hogy a drága kicsi húgom nyakához közel volt egy skorpió, a farka már felfele állt. Anyám kijött a szobából, éppen amikor az asszony érkezett, s meglátta a skorpiót, de nem tudta, mit csináljon, nem mert hozzányúlni. Anyám mesélte, hogy amikor én egy kicsit később beérkeztem a zajra a szobába, az indián asszony megfogta a skorpiót, ledobta a földre, és a meztelen lábával rátaposott. Így maradt életben a drága kicsi húgocskám. Volt vagy húsz vörös tollú tyúkunk, én voltam a főszakember, az ujjammal kellett nézzem, hogy tojós-e, és kellett jelentsem, hogy hány tojáska van, ez volt a megbízatásom. Adtunk sok kukoricát nekik, s jól felhizlaltuk, sokszor olyan zsíros volt a húsup, hogy majdnem egy liter zsiradék jött ki egy tyúkból. Éjjel-nappal tyúkhúst ettünk. Volt egy óriási fa az udvaron, arra fel volt kötve egy hintaágy, amiben egész nap lehetett hintáznia. Ekkorra apám már eladta a Fordot. Előlk, gyerekek elől nagyon titkolták, hogy apám beteg. Ez volt az utolsó lakás Mexikóban, ahol született a húgom, Irénke 1932-ben. Magyarul tanult meg beszélni, otthon csak magyarul beszéltek. Keveset tudott

spanyolul, óvodába adtuk egyszer, talán negyed- vagy félévre, és csak azt tudta, amit az indián gyerekektől szedett össze. De általában mi ketten, a két gyerek inkább otthon ültünk, és ott nem volt kivel spanyolul beszélgetni. Volt egy félelmetes kutyánk is, hasonlított a híres Rintintinhez, a nagy farkaskutyához. Lobónak hívták, ami farkast jelent spanyolul. Az vigyázott ránk, őrzött minket, gyerekeket. Rá lehetett bízni a kicsi húgomat, aki ott ült és aludt, a kutya el nem mozdult volna mellőle. Én akkor már nagyocská voltam, de a szomszéd indián asszony mindig felügyelt ránk, mindig ez volt a megbízatása. Délután, ha nem voltam iskolában, akkor itt-ott elidőztünk a húgocskámmal a szomszédoknál, bámultunk, beszélgettünk, rám volt bízva. Irénke nagyon ragaszkodott hozzám, mindig mellettem volt, jóban voltunk. Nagyon jópofa, édes leányka volt. A figuráimon, amiket készítettem az ő jelenlétében, nagyokat kacagott. Az első vicces rajzot egy matróztól tanultam: csináltam egy Chaplint hátulnézetből, hogy volt egy ék alakú nyílás a frakkjának, az ujjammal ki kellett nyomni, és mindenki látta, hogy az a fenéke. A kicsike élvezte, most is emlékszem a kacagására.